

Tid at sidde i Kommissionen af 1875, en Arbejderkommission, hvis Arbejder endnu omtales med ikke ringe Anerkendelse, og der var dette Spørgsmaal Genstand for alvorlig Drøftelse. Jeg mindes — det siger jeg lige over for det ærede 4de Medlem for 1ste Kreds (Oct. Hansen), som holder af stundom at underholde os med engelske Citater — at der kom et godt engelsk Citat frem fra en Bog om nationaløkonomiske Forhold, og det lød saaledes — det er en Husmand, der siger det: siden jeg har faaet en Ko, siger alle Folk Godmorgen til mig. Det er et meget godt Citat. Det har indpræget sig dybt hos mig, og derfor behøver man ikke at tale til mig om, at jeg ikke skulde have Øje for den Samfundsopgave for det Gode, der skulde ligge i i Stedet for jordløse Folk at faa besiddende Folk rundt omkring i vort Land. Derom er der ingen af os, der har tvivlet. Men saa var der føjet den Sætning til, kan jeg mindes: Har Du selv købt Koen? Og det var forklaret saaledes, at for at det skulde blive til Velsignelse at blive en jordbesiddende Mand, saa skulde man selv have erhvervet sig sin Jord, og det var yderligere begrundet saaledes, at naar man ikke havde faaet Jorden paa den Maade, var det usikkert, om man vilde blive sidende ved den, og saa var der ingen Glæde ved at komme ind i det. Og desuden krævedes der adskillig Dygtighed til at styre den Lod og klare de Forpligtelser, som paahvile den, og det kunde der kun være Garanti for, naar man selv havde skabt den Jord for sig selv. Og man kan ikke sige, at i Stedet for det møder man jo op med Vidnesbyrd fra Sogneraadet om, at man er en dygtig og paa-lidelig Mand. Nej, det er det, selv at erhverve, det gælder om. Nu ved jeg meget godt, at det var i 1875, og det er nu 20 Aar siden; nu ser man anderledes paa den Ting. Men De maa undskylde, at jeg holder mig til den gammeldags Anskuelse, at for at blive en lykkelig Jordbesidder, maa man have en saadan Magt over sine pekuniære og øvrige Forhold, at man under de Forhold, der herske, selv kan klare sin Erhvervelse af Jordlodden. Det er altsaa den Grundbetragtning, jeg har, og den kan man ikke rokke ved; den er altsaa over 20 Aar gammel, men jeg tror, at den er rigtig. Nu siger man til os, at man hjælper jo kun den Mand, der har disse, nogle sige 800 Kr. — hvor han nu har dem fra, vide vi ikke en Gang — andre sige, at han kun skal have 400 Kr., og

dem kan han maaske endnu lettere præsentere. Jeg ved ogsaa meget godt, at der skal gives Vidnesbyrd for, at han har dem, og for, at han er en ordentlig Mand, men det er dog usikre Ting at gaa efter i offentlige Forhold, og naar han har det, skal han have disse Laan. Den anden Betragtning, som er en af de Livsbetragtninger, hvorpaa jeg har levet og har fundet mig lykkelig ved ogsaa i offentlige Forhold, det er den, at naar det offentlige skal træde i Forhold til noget og gøre Gavn, saa skal man vogte sig forfærdelig for at komme i Forhold til den enkelte Mand. Enhver Foranstaltning, som det offentlige træffer, er ganske fortrinlig, naar den er af almengyldig Art. Jeg vender mig der til den højtærede Landbrugsminister, som over for mig forleden Dag nævnte Hjælp til Jærnbaner. Ja, det er ganske fortræffeligt. Enhver, der vil køre paa en Jærnbane, kan køre derpaa, og Staten kan altsaa støtte det Foretagende, det er jo meget gavnligt. Og jeg skal ligelædes henlede Opmærksomheden paa, at de andre Ting paa dette Omraade, som det ærede Medlem for 8de Kreds (Breinholt-Vandborg) nævnte for os, Udstykningslættelser, Stempellettelser osv., altsammen er fortrinligt, fordi enhver Mand, som kan erhverve sig en Lod, kan benytte sig deraf. Saa er der ikke nogen Betænkelighed derved. Men ganske anderledes betænkelig bliver Sagen, hvis Hjælpen i ethvert offentligt Anliggende, vi have med at gøre, skal ydes paa den Maade, at den ikke bliver almengyldig. Naar man kun siger, at den Mand, der kan skaffe Anbefaling, kan faa Hjælpen, og ikke en Gang alle, der komme paa den Maade, kunne faa det, thi det er jo kun en begrænset Ydelse, vi her give, saa bliver det en betænkelig Sag fra Statens Side. Der siges til os: I kunne ikke indføre en almen Foranstaltning, I kunne ikke give alle dem, der komme med de Penge, Ret til at faa det, men kun under de og de Forudsætninger osv., og det tror jeg er en farlig Maade for Staten at begynde at hjælpe paa. Og det fører ogsaa den Uret med sig, at der sidder en Mand, som faar Hjælp, og ved Siden af ham sidder en anden, som ikke faar Hjælp, og de to Mænd kunne være lige gode og værdige. Hvorfor skal A have Statslaan paa første Prioritet i sit Hus til en billig Rente, naar B, der sidder ved Siden af ham og er en lige saa arbejdsom Mand, ikke kan faa det. Der er maaske ikke Jord nok i den Kommune, eller Staten kan ikke